

Nr.2. DROŠĪBAS NOTEIKUMI ELEKTRODROŠĪBĀ

1. VISPĀRĒJAS PRASĪBAS

- 1.1. Elektrodrošības noteikumi Rīgas 93.vidusskolā nosaka darba drošības prasības par vispārīgiem elektrodrošības jautājumiem, strādājot ar elektroiekārtām.
- 1.2. Izglītojamajam atļauts izmantot elektroierīces un iekārtas tikai ar skolotāja vai atbildīgā vadītāja atļauju, iepriekš parakstoties par iepazīšanos ar šiem drošības noteikumiem un citiem attiecīgajiem drošības noteikumiem.
- 1.3. Atļauts izmantot tikai elektroierīces un iekārtas ar CE marķējumu, kuras ir pilnā ražotāja komplektācijā un tām nav nekādu bojājumu.
- 1.4. Skolēnu iepazīstināšanu ar drošības noteikumiem reģistrē mācību sociālā tīkla elektroniskā žurnāla pielikumu veidlapā, norādot drošības noteikumu nosaukumu. Pēc iepazīšanās ar drošības noteikumiem izglītojamais to apliecina ar vārdu “*iepažinos*” un parakstu, norādot iepazīstināšanas datumu, ne retāk kā reizi gadā (MK not.Nr.1338, punkts 9.1.).

2. DARBA AIZSARDZĪBA PIRMS DARBA UZSĀKŠANAS

- 2.1. Pirms darba uzsākšanas obligāti ir jāiepazīstas ar ierīces vai iekārtas ražotāja izstrādātiem darba drošības jeb drošas ekspluatācijas noteikumiem, par to parakstoties speciāli iekārtotā žurnālā.
- 2.2. Pirms darba uzsākšanas vizuāli jāpārbauda, vai iekārta ir darba kārtībā.
- 2.3. Aizliegts uzsākt darbu ja:
 - 2.3.1. darba vieta nav pietiekoši un pareizi apgaismota u.tml.;
 - 2.3.2. konstatēti elektroinstrumentu vai ierīču bojājumi;
 - 2.3.3. nav atbilstoši darbam iekārtota darba vieta vai nav darba virsmas, kur veikt attiecīgo darbu;
 - 2.3.4. nav izsniegti atbilstoši individuālās aizsardzības līdzekļi;
 - 2.3.5. ir slikta pašsajūta, reibonis.

3. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS DARBA LAIKĀ

- 3.1. Izglītojamajam darba laikā jābūt uzmanīgam, koncentrētam, nedrīkst traucēt citus izglītojamus vai iestādes darbiniekus.
- 3.2. Darba un mācību vietās lieto 12V, 24V, 36V un 42V spriegumus. Šos spriegumus izmanto pārnēsājamām elektroierīcēm, rokas elektroinstrumentiem, strādājot telpās ar paaugstinātu elektrobīstamību un mācību kabinetos.
- 3.3. Normatīvie dokumenti atļauj izmantot 220V maiņsprieguma elektroaparātus un elektroinstrumentus bez zemēšanas, ja tiem ir dubultizolācija.
- 3.4. Lai izvairītos no elektrotraumām:
 - 3.4.1. Aizliegts izmantot bojātas elektriskās ierīces, slēdžus, rozetes, vadus u.tml. (pazīmes - plīsis korpuss, bojāta izolācija, redzami kaili vadi).
 - 3.4.2. Elektriskās ierīces drīkst pieslēgt strāvas avotam, tikai izmantojot nebojātus savienojumus.

- 3.4.3. Aizliegts pieskarties elektriskajām ierīcēm, slēdžiem, kontaktiem, vadiem ar slapjām rokām.
- 3.5. Ja konstatēts vadu pārrāvums, nekavējoties jāziņo skolotājam, direktora vietniekam administratīvi saimnieciskajā darbā vai direktoram.
- 3.6. Elektroaizdegšanās gadījumā aizliegts dzēst uguni ar ūdeni. Jāizmanto speciāli ugunsdzēsamie aparāti (CO2 vai ABC pulvera). Darbības shēma norādīta uz aparātiem.
- 3.7. Ja kādu apstākļu dēļ pārtrūkst sprieguma piegāde elektroierīcei, aizliegts uzsākt jebkādas apskates vai remontdarbus, pieskarties strāvu vadošām daļām, neatslēdzot ierīci no strāvas avota.
- 3.8. Izmantot elektroierīces atļauts tikai personām, kuras instruētas elektrodrošībā normatīvajos dokumentos noteiktajā kārtībā.
- 3.9. 3.5. Ārkārtas situācijas gadījumā - jūtama elektro vadu izolācijas deguma smaka, radies īssavienojums vai pārrāvums elektropadeves sistēmā, slēdža vai rozetes tuvumā vērojami dūmi, - jāziņo atbildīgām personām, kas atvieno elektrotīklu ar galvenā svirslēdža palīdzību.
- 3.10. Strādājot ar elektroiekārtām, darbu uzsāk tikai pēc skolotāja norādījuma, ievērojot iekšējās kārtības noteikumus un nepieļaujot patvaļīgu rīcību.
- 3.11. Elektrotraumu gadījumā:
- 3.11.1. jāziņo skolotājam vai citam pieaugušajam;
- 3.11.2. jānodrošina pirmās palīdzības sniegšana (skat. instrukciju Nr.10);
- 3.11.3. nepieciešamības gadījumā jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība
- 113
- 3.12. Darīt tikai to darbu, kurš ir uzdots.
- 3.13. Ja nepieciešams, lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 3.14. Nestrādāt ar bojātiem elektroinstrumentiem un ierīcēm.
- 3.15. Lietojamās elektroiekārtas periodiski jāattīra no putekļiem un nosēdumiem.
- 3.16. Kategoriski aizliegts uzstādīt un lietot paštaisītas un nestandarta elektroierīces.
- 3.17. Elektrosadales skapim jābūt aizslēgtam. Aizliegts patvaļīgi to atvērt un veikt darbības ar tajā izvietotajām ietaisēm.
- 3.18. Aizliegts izraut kontaktdakšu ar mitrām rokām.
- 3.19. Aizliegts pārnēsāt iekārtu, turot to aiz vada.
- 3.20. Daudzas elektroierīces nav pieslēgtas spriegumam pastāvīgi, bet tiek pieslēgtas katru reizi pirms to lietošanas. Droši tas veicams, tikai turot kontaktdakšas izolēto daļu. Nedrīkst izraut kontaktdakšu no rozetes, velkot aiz vada - tā var sabojāt izolāciju un izkustināt rozeti. Drīkst lietot tikai tādas rozetes, kuras stingri turas sienā.
- 3.21. Daudzas sadzīvē lietojamas elektroierīces tiek darbinātas ar baterijām. Bateriju spriegums nav liels, taču to sastāvā ir indīgas vielas, tāpēc nekādā ziņā nedrīkst baterijas izjaukt, bojāt to apvalku vai tml. Sevišķi bīstama ir bateriju iekļūšana gremošanas orgānos.
- 3.22. Nav atļauts uzturēties transformatoru punktu tuvumā. Nepieciešams ziņot pieaugušajiem, redzot, ka punkta durvis ir atvērtas. Ja mājdzīvnieks nejauši iekļūst transformatora būdā, aizliegts paša spēkiem mēģināt to glābt. Tas apdraud dzīvību!

- 3.23. Laižot papīra pūķi vai citu lidojošu objektu (lidmodeļi u.c.), jāizvēlas vieta, kur tas nevar aizķerties aiz elektrības vadiem. Pūķa auklā var būt elektrību vadoši elementi, tādējādi iespējams saņemt spēcīgu strāvas triecienu.
- 3.24. Nedrīkst kāpt kokā, kura tuvumā atrodas elektrības vadi.
- 3.25. Nedrīkst tuvuoties zemē nokritušam elektrības vadam tuvāk par 20 metriem.
- 3.26. Negaisa laikā ir bīstami stāvēt pie elektrības stabiem un kokiem, jo zibens bieži iesper elektropārvades līnijās un augstos kokos.
- 3.27. Strāvas ietekmē nonākuša cilvēka glābšana var notikt tikai, saucot palīgā pieaugušos.
- 3.28. Aizliegts likt slēdžos, rozetēs svešus priekšmetus, ieslēgt apgaismojumu, sist pa slēdzi, kā arī citādi mehāniski bojāt elektrovadus, slēdžus, rozetes u.tml.
- 3.29. Nekādā ziņā nedrīkst izmēģināt reālajā dzīvē, internetā vai televīzijas ekrānā redzētās darbības ar elektrību.

4. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTĒJĀS SITUĀCIJĀS

- 4.1. Pārtraukt darbu un ziņot skolotājam, izglītības iestādes vadībai vai administrācijai par pamanītu aizdegšanos vai citu avārijas vai ārkārtas stāvokli.
- 4.2. Elektroinstrumentu vai ierīču bojājumu gadījumos (dzirksteļošana, dūmu vai liesmu parādīšanās, deguma smaka u.c.) pārtraukt darbu ar tiem (izslēgt), ziņot skolotājam, izglītības iestādes vadībai vai skolas administrācijai un brīdināt citus par radušos situāciju.
- 4.3. Aizliegts remontēt elektroinstrumentus un ierīces, pieskarties atkailinātiem vadiem, apgaismojuma armatūrai un citām strāvu vadošām daļām, noņemt nožogojumus vai aizsargapvalkus - to atļauts veikt tikai kvalificētam personālam - elektriķim.
- 4.4. Ja noticis nelaimes gadījums - saskare ar elektrību, nekavējoties ir jāpārtrauc cietušā kontakts ar elektrisko strāvu, pirms tam pārlicinoties par savu drošību, to atslēdzot vai atgrūžot cietušo nost no elektrības avota ar elektrisko strāvu nevadošu priekšmetu vai materiālu (sausss koka krēsls, sausss apģērba gabals), jāziņo skolotājam, izglītības iestādes vadībai vai skolas administrācijai, jāizsauc neatliekamā medicīniskā palīdzība.
- 4.5. Ugunsgrēka gadījumā izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta brigādi, zvanot pa tālruni **01** vai **112**.

5. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, DARBU BEIDZOT

- 5.1. Izslēgt elektroinstrumentus un ierīces, sakārtot darba vietu, darba instrumentus nolikt tiem paredzētās vietās, atīrīt iekārtu no putekļiem un nosēdumiem.
 - 5.2. Aizvērt logus, izslēgt ventilāciju, apgaismojumu un aizejot aizslēgt durvis,
 - 5.3. Par darba gaitā konstatētajiem bojājumiem vai trūkumiem, neatbilstošām darbībām ziņot skolotājam vai skolas administrācijai.
6. Par noteikumu ievērošanu un izglītojamo instruēšanu atbildīgi klašu audzinātāji, mācību priekšmetu skolotāji, interešu izglītības pedagogi, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar skolas atbildīgo par elektrodrošību - direktora vietnieku administratīvi saimnieciskajā darbā.